

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

72.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 7-го Сентября — 1834 — Wilno. Piątek. 7-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 27-го Августа.

Высочайшимъ указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату 3-го Августа изображено: „Желая въ настоящихъ обстоятельствахъ оказать новѣе облегченіе промышленности, Повелѣваемъ: льготу, кую донинѣ пользовались купцы 3-й гильдіи уѣздныхъ городовъ Губерній: Бѣлорусскихъ, Литовскихъ, Новороссійскихъ, Минской, Волынской, Подольской и Кіевской, а также Области Бѣлостокской, продолжить еще на шесть лѣтъ, считая съ будущаго 1835 года, и въ слѣдствіе сего взимать съ нихъ за торговля означенной гильдіи свидѣтельства только по сту рублей въ годъ. Правительствующій Сенатъ не оставить учинить, къ исполненію сего, надлежащее распоряженіе.“

— Августа 10-го числа: „Служившій Почетнымъ Смотрителемъ перваго Московскаго Уѣзднаго Училища, Коллежскій Совѣтникъ Яковъ Арсеньевъ, по прошенію его и согласно поднесенному отъ Правительствующаго Сената докладу, при увольненіи вовсе отъ службы, Всемилостивѣйше пожалованъ, на основаніи указа 18-го Февраля 1762 года, въ Статскіе Совѣтники.“

Августа 17-го числа: „Старшій Цензоръ Комитета Цензуры иностранной, Коллежскій Совѣтникъ Соуцъ, согласно съ представленіемъ Министра Народнаго Просвѣщенія и по удостоенію Комитета Министровъ, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Статскіе Совѣтники, съ старшинствомъ со времени выслуги въ прежнемъ чинѣ узаконенныхъ лѣтъ.“ (Сен. В.)

Указъ Правительствующаго Сената.

По случаю Высочайшаго повелѣнія, въ 19 день Августа минувшаго 1833 года объявленнаго, о томъ, чтобы Высочайшихъ выговоровъ и замѣчаній, сдѣланныхъ чиновникамъ безъ особаго повелѣнія вносить въ формулярные списки, не показывать въ сихъ спискахъ и не считать препятствіемъ къ полученію знака отличія безпорочной службы, указомъ Правительствующаго Сената 19-го Октября того года повсемѣстно предписано, чтобы за силою помнутаго Высочайшаго повелѣнія, Высочайшіе выговоры и замѣчанія, кои сдѣланы чиновникамъ безъ особаго при томъ повелѣнія о внесеніи оныхъ въ формулярные ихъ списки, не были вовсе вносимы въ списки чиновниковъ, доставляемые въ Капитулы Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ для награжденія знаками отличія безпорочной службы. Но какъ при разсмотрѣніи въ Экспедиціи, объ ономъ знакѣ учрежденной, и въ самомъ Капитулѣ, формулярныхъ списковъ о чиновникахъ, къ наградѣ тѣмъ знакомъ представляемыхъ, и при производствѣ изъ дѣлъ справокъ о такихъ чиновникахъ, которые по прежнимъ представленіямъ, за объясненными въ формулярахъ ихъ случаями, остались неудостоенными таковой награды, по неопредѣленію въ послѣднихъ формулярахъ тѣхъ случаевъ, можетъ возникнуть сомнѣніе въ полнотѣ новыхъ списковъ, то во избѣжаніе сего и согласно съ мнѣніемъ Ордена Капитула, оныя Г. Канцлеръ просилъ Г.

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 27go Sierpnia.

W NAWYŻSZYM ukazie, danym Rządzącemu Senatowi dnia 5 Sierpnia wyrażono: „Pragnąc w obecnych okolicznościach okazać nową ulgę dla przemysłu, Rozkazujemy: ulgę, którą dotąd mieli kupcy 3ciej gildyi miast Powiatowych w Guberniach Białoruskich, Litewskich, Noworossyyskich, Mińskiey, Wołyńskiey, Podolskiey i Kijowskiey, tudzież Obwodu Białostockiego, przedłużyć jeszcze na lat sześć, licząc od następującego 1835 roku, i na skutek tego pobierać od nich za handlowe wyrażoney gildyi świadectwa tylko po 100 rubli na rok. Rządzący Senat nie zaniedba uczynić, o koło tego wypełnienia, należytego rozporządzenia.“

— Dnia 10 Sierpnia. Były Honorowy Dozorca 1szej Szkoły Powiatowej w Moskwie, Radzca Kollegialny Jan Arsenjew, na własną prośbę, i zgodnie z przełożeniem Rządzącego Senatu, przy zupełnem uwolnieniu ze służby, Nayłaskawiey mianowany, na podstawie ukazu 18 Lutego 1762 roku, Radzcą Stanu.

— Dnia 17 Sierpnia. Starszy Cenзор Komitetu Cenzury zagranicznej, Radzca Kollegialny Soc, zgodnie z przedstawieniem Ministra Narodowego Oświecenia i po uznanii przez Komitet Ministrów, Nayłaskawiey mianowany Radzcą Stanu ze starszeństwem, od czasu wysługi w poprzedzającej randze lat, prawem ustanowionych. (G. S.)

Ukaz Rządzącego Senatu.

Z okoliczności NAWYŻSZEGO rozkazu w dniu 19 Sierpnia zeszłego 1833go roku obwieszczonego o tém, że NAWYŻSZYCH wymówek i przestróg, uczynionych Urzędnikom bez osobnego rozkazu wnosić o nich do formularnych opisów, nie umieszczać w tych opisach i nie uważać za przeszkodę do otrzymania znaku dystynkcji nieskazitelney służby, ukazem Rządzącego Senatu 19 Oktobra tego roku powszechnie przepisano, ażeby, z mocy wspomnionego NAWYŻSZEGO rozkazu, NAWYŻSZE wymówki i przestrógi, które uczynione są Urzędnikom bez osobnego przy tém rozkazu o wpisaniu ich do ich formularnych opisów, nie były zgoła wpisywane do opisów Urzędników, przesłane do Kapituły Rossyyskich Cesarzkich i Królewskich Orderów dla nagrodzenia znakami dystynkcji nieskazitelney służby. Lecz gdy przy rozpatrzeniu w Expedycyi, o tym znaku ustanowionej, i w samej Kapitułce, formalnych opisów Urzędników, do nagrody tym znakiem przedstawianych, i przy czytaniu wiadomości z papierów o takich Urzędnikach, którzy, podług dawniejszych przedstawień, z przyczyny opisanych w ich formularzach zdarzeń, pozostali nieuznanymi za godnych tej nagrody dla nieoznaczenia w ostatnich formularzach tych zdarzeń, może wyniknąć wątpliwość o zupełności nowych opisów, przeto dla uniknienia tego, i zgodnie z opinią Kapituły Orderów, Pan Kanclerz prosił P. Ministra Sprawiedliwości o uczynienie przełożenia Rządzącemu Senatowi, azałiby się nie podobало, dla wypełnienia jego ukazu, przepisać komu należy: a)

Министра Юстиціи объ учиненіи предложенія Провителствующему Сенату, не благоугодно ли будетъ, въ дополненіе къ упомянутому указу его, предписать кому слѣдуетъ: а) При представленіи въ Капитулу къ награждѣ знакомъ отличія безпорочной службы такихъ чиновниковъ, коимъ сдѣланные Высочайшіе выговоры и замѣчанія хотя и не подлежатъ по тому указу внесенію въ формулярные ихъ списки, но они прежде были представляемы къ сей награждѣ, съ означеніемъ въ ихъ формулярахъ упомянутыхъ выговоровъ и замѣчаній, по которымъ и ставались неудостоенными знакомъ отличія, въ обращеніе всякаго со стороны Капитулы недомыслия, объяснить непременно въ новыхъ формулярахъ съ собою примѣчаніями въ подлежащихъ графахъ, послѣ сдѣланныхъ въ оныхъ по формѣ отмытокъ, что въ прежнемъ формулярномъ спискѣ, доставленномъ въ Капитулу такого-то года, мѣсяца и числа за такимъ-то №, показанъ былъ такой-то Высочайшій выговоръ или замѣчаніе; но выговоръ сей или замѣчаніе, за силою указа 19-го Октября 1833 года, не подлежитъ внесенію въ формулярный списокъ. б) Равнымъ образомъ дѣлать подобныя объясненія во всѣхъ доставляемыхъ въ Капитулу Орденовъ формулярахъ для удостоенія Чиновниковъ къ знаку отличія безпорочной службы и въ такомъ случаѣ, когда какое-либо обстоятельство, объясненное въ прежнемъ формулярѣ и препятствовавшее удостоенію къ сей награждѣ, исключено въ послѣдствіи изъ формулярнаго списка по особому Высочайшему повелѣнію. в) Вообще каждый разъ, когда новый формуляръ въ чемъ-либо несогласенъ съ прежнимъ, объяснять причину тому въ самомъ формулярѣ также примѣчаніемъ. (Августа 8-го дня, 1834 года). (Сен. В.)

Эриванъ, 27-го Іюля.

Торжество 22-го числа Апрѣля, бывшее въ Сѣверной нашей Пальмирѣ, отразилось у насъ въ Эривани, хотя поздно, но тѣмъ не менѣе оно было для насъ восхитительно! Событіе сіе мы праздновали два раза, и празднества сіи были совершенно противоположны одно другому. Первое, бывшее 28-го Мая, совершилось въ Христіанскомъ храмѣ Покрова Пресвятыя Богородицы, гдѣ мы возносили пламенные наши молитвы къ Престолу Царя Царей, прося у него, какъ единственнаго блага, вожделѣннаго здравія нашему мудрому Монарху; мудрости и мужества Его Сыну, Цесаревичу Наслѣднику Престола, Великому Князю АЛЕКСАНДРУ НИКОЛАЕВИЧУ, Виновику сего торжества; и благоденствія всему Царскому Дому. — Второе торжество было во храмѣ Мусульманъ, поклонниковъ Магомета и Алліа, въ мечети Джамми а).

Не стану я описывать перваго дня, въ которомъ ничего не было особеннаго, кромѣ чистой пламенной молитвы, общей всѣмъ сынамъ Россіи. Не могу однако же умолчать о радости, при полученіи сего извѣстія, что и мы, отдаленные жители Сѣвернаго Юга, не забыты нашимъ общимъ Оцемъ, и намъ сообщена пріятная вѣсть сія, и мы приглашены принять участіе въ сѣмъ счастіи! Эта мысль воспламенила въ насъ сердца! Въ нихъ, какъ въ кадилницахъ оиміамъ, воспламенились искреннія наши молитвы и вознеслись къ Престолу Виновика всякаго блага.

Довольно этого. Истинная преданность ничего болѣе сказать не можетъ.

Обратите теперь вниманіе ваше на второе торжество, въ сѣмъ родѣ еще небывалое.

Не успѣло еще солнце освѣтить рогатой луны, утвержденной на куполѣ минарета при мечети Джамми, — какъ въ покоящемся воздухѣ разлился звонкій голосъ Муллы, возвѣстившій поклонникамъ Магомета о приближеніи дневнаго свѣтила, о часѣ утренней молитвы, и о днѣ праздника. На минаретахъ другихъ мечетей эхо вторило молитву. Истинные Мусульмане не замедлили возстать для совершенія намаза б). Но скоро они услышали новый призывъ на молитву. По закону Магомета, Пятница посвящается Богу; но Пятница 1-го Іюня освящена была важнѣйшимъ торжествомъ: Его Сіятельство Господинъ Начальникъ Армянской области, Князь В. О. Бебутовъ, день сей назначилъ для совершенія молебствія о достиженіи Его Высочествомъ Наслѣдникомъ Всероссійскаго Престола Великимъ Княземъ АЛЕКСАНДРОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ, предѣловъ возраста юношескаго и вступленія въ лѣта мудрости.

Въ 9 часовъ утра Его Сіятельство, въ сопровожденіи Воинскихъ и Гражданскихъ Чиновниковъ, отправился изъ крѣпости на форштатъ, въ мечеть

Представляя до Капитулы для награды знакомъ дистынkeyи nieskazitelney służby takich Urzędników, którym uczynione były Narywrsze napomnienia i przestrogi, chociaŹ i nie podpadają z tej przyczyny ukazowi wniesienia do formularnych ich opisów, lecz oni pierwcy byli przedstawieni do tej nagrody, z wyrażeniem w ich formularzach pomienionych napomnień i przestroŹ, dla których teŹ pozostali uznaniem za niegodnych znaku dystynkeyi, dla uprzątnienia wszelkiego ze strony Kapituły niewyrozumienia, objaŹniać koniecznie w nowych formularzach osobnemi uwagami w przyzwoitych rubrykach, o uczynionych w nich wedle formy adnotacyach, Źe w dawniejszym formularnym opisie, przesłanym Kapitulce takiego to roku, miesiaca i dnia z takim to №. wykazane było takie to Narywrsze napomnienie lub przestroga; lecz napomnienie to lub przestroga, z mocy ukazów 19 PaŹdziernika 1833 roku, nie podpada wniesieniu do formularnego opisu. b) RównieŹ czynić podobne objaŹnienia w nowo przesyłanych do Kapituły Orderów formularzach dla uznania godnemi Urzędników znaku dystynkeyi nieskazitelney służby i w takimъ zdarzeniu, kiedy jakakolwiek okoliczność, objaŹniona w poprzedzającym formularzu i przeszkadzająca do przyznania tej nagrody, wykreślona w późniejszym czasie z opisu formularnego za osobnym Narywrszym rozkazem. c) W powszechności za każdym razem, kiedy nowy formularz w czembykolwiek nie zgadzał się z dawniejszym, objaŹniać przyczynę tego w samym formularzu takŹe przez uwagi. (Sierpnia 8 dnia 1834 roku. (G. S.)

Erywau, 27 Lipca.

Uroczystość 22 Kwietnia, odbyta w naszej Północney Palmirze, odbiła się u nas, w Erywaniu, choć później, lecz nie mniej była dla nas zachwycającą. Zdarzenie to obchodziliśmy dwukrotnie, i te uroczystości wcale nie były do siebie podobne. Pierwsza, 28 Maja, odbyła się w świątyni Chrześcijańskiej Opieki, Przenajświętszej Bogarodzicy, gdzieśmy wznosili gorące nasze modły do tronu Króla Królów, błagając go o poŹądane zdrowie, jako jedyne szczęście dla nas, Mądrymъ naszemu Monarsze; o mądrość i męstwo Jego Synowi Cesarzewiczowi Następcy Tronu WIELKIEMU XIAŹĘCIU ALEXANDROWI NIKOŁAJEWICZOWI, Sprawcy uroczystości; i o pomyślność całemu Cesarowskiemu Domowi. — Druga uroczystość była w świątyni Muzułmanów, wyznawców Mahometa i Alego w Meczezie Dżammi a).

Nie będę opisywał pierwszego dnia, w którym nie szczególnego nie było, oprócz czystych i gorących modłów, wspólnych wszystkim synom Rossyi. Jednak nie mogę zamilczeć o ukontentowaniu przy odebranej wieści, Źe i my, dalecy północno-wschodni mieszkańcy, nie jesteśmy zapomnieni od naszego wspólnego Ojca, i nam udzielona przyjemna ta wiadomość, Źe jesteśmy uczestnikami tego szczęścia. Myśl ta zapaliła serca nasze! W nich, jak wonność w kadzielnicach, zapaliły się nasze szczere modły i wzniosły się do tronu Dawcy wszelkiego dobra.

Dość na tѣm. Prawdziwe poŹwięcenie się nie więccey powiedzieć nie zdoła.

Zwróćmy teraz uwagę naszą na drugą uroczystość, która w tym rodzaju jeszcze nie bywała.

Jeszcze słońce nie oŹwieciło rogów xięzycy, utwierdzonego na wieŹy mинарета przy meczecie Dżammi, — gdy nagle w spokojnym powietrzu rozszedł się dzwiczny głos Mułły, uwiadamiający wyznawców Mahometa, o zbliŹeniu się dziennej gwiazdy, o godzinie modlitw i o dniu uroczystości. Na mинаретахъ innych meczetów echo powtórzyło modlitwę. Prawdziwi Muzułmani natychmiast powstali dla odprawiania Namazu b). Lecz wkrótce usłyszano nowe wezwanie na modlitwę. Według praw Mahometa, piątek p Źwięcony jest Bogu; lecz piątek, 1go Czerwca, uŹwietniony był uroczystością arcy-wielką: Jaśnie OŹwiecony Pan Naczelnik Ormiańskiego Obwodu, XiaŹe W. O. Bebutow, przeznaczył ten dzień dla zaniesienia dziękczynnych modłów, z okoliczności dŹyŹcia pełnoletności Jego WYŹOKŹCI NASTĘPCY Tronu Wszech-Rossyi, WIELKIEGO XIAŹĘCIA ALEXANDRA NIKOŁAJEWICZA.

Zrana o godzinie dziewiątej XiaŹe Jmć Naczelnik, w assystencyi woyskowych i cywilnych Urzędników, udał się z fortecy na przedmieŹcie do meczetu Dżam-

a) Główna iлi soborna meczetъ въ Эривани.

b) Молитва.

a) Główny meczet w Erywaniu.

b) Modlitwa.

Джамми. — Въ красныхъ рядахъ, чрезъ которые должно было идти, и во всѣхъ каравансерахъ лавки были заперты, но торговцы ожидали прибытія Г. Начальника области, коему всякой сдѣлавъ полужемный поклонъ, присоединился къ сему шествію. Когда же Его Сіятельство вступилъ на квадратную площадь, съ южной стороны къ мечети прилегающую: то на половинѣ оной встрѣченъ былъ Ахундами и самими *Шихъ-Али-Сламомъ* в), за конми слѣдовали Ханы, Беки и почетные граждане. Многія сотни тѣснились, чтобы пробраться въ соборную мечеть: но не смотря на ея огромность, многіе должны были остаться внѣ оной, ибо весь помостъ храма Магометова былъ уже занятъ усердными Мусульманами, съ ранняго утра ожидавшими сего торжества. — Только одно пришествіе Г. Начальника области могло поднять ихъ съ ковровъ, и они во все совершеніе молебствія, по примѣру Его Сіятельства, не сидѣлись уже болѣе.

Когда Г. Начальникъ области вступилъ на посланный нарочно для него богатый Персидскій коверъ, — Эриванскій *Кази-Мулла-Магмедъ*, взомель на пятую ступень лѣстницы, ведущей къ каедрѣ, и объявилъ народу о причинѣ настоящаго торжества въ краснорѣчивомъ Словѣ, заключивъ оное пламенною молитвою къ Аллѣ о благоденствіи Его Императорскаго Величества ИМПЕРАТОРА Всероссийскаго, Его Наслѣдника Великаго Князя АЛЕКСАНДРА НИКОЛАЕВИЧА, и всего Августѣйшаго Дома, благодетями коего они изъ рабовъ сдѣлались гражданами.

Во время чтенія сей рѣчи, я, непонимающій языка Фарсійскаго, устремилъ все свое вниманіе на лица молящихся Татаръ. На нихъ изображалось живое участіе въ семъ торжествѣ: глаза ихъ горѣли огнемъ любви и преданности, начиная отъ *Шихъ-Али-Слама* до послѣдняго Муллы; отъ богатѣйшаго Хана до бѣднѣйшаго земледѣльца. Въ нихъ выражалось благоговѣніе сердецъ къ Творцу, благодарность за то счастье, что и они осынены и защищены порфиною Свѣрнаго Владыки; тою же самою порфиною, которою охраняются вѣрные сердца Русскія, кою осынены Финны и Черкесы, Поляки и Камчадалы. — Въ глазахъ ихъ я читалъ ту благородную гордость, которая возвышаетъ народы отъ рабовъ до гражданъ. Въ зеркалѣ души живо выражалось ихъ счастье, ихъ наслажденіе быть подъ скипетромъ могущественнѣйшаго Владыки во всемъ мірѣ. Они видимо восхищались, что ихъ новый *Паді-Шахъ* возраждается въ юномъ своемъ сынѣ. — Вотъ подтвержденіе моихъ наблюденій. До совершенія молебствія, два Мусульманина между собою разсуждали. — Старшій изъ нихъ говорилъ младшему: „Чувствуешь ли ты, что въ одно и то же время мы обняемъ два противныя одинъ другому запаха? Отъ Сѣвера, гдѣ, по преданію нашихъ отцевъ, вѣчный холодъ и омертвѣніе, — зephyръ проливаетъ ароматы розъ, фіалокъ и жасминовъ; отъ Юга же, отъ престола солнца вселенной, гдѣ должно быть вѣчное лѣто, холодный вѣтеръ приноситъ одинъ *мертвенный смрадъ*.“ — „Да, отвѣчалъ младшій, мы не разъ уже видѣли славу Россіи. Надо увѣриться, что Исса г) Пророкъ Великій, что онъ за нихъ предстательствуетъ предъ престоломъ Аллы.“

Какое же сердце Русское не порадуется симъ чувствамъ? Кто будетъ нѣмъ, види сію юную, но пышную любовь едва усыновленныхъ детей Россіи? Конечно никто! Остается намъ, старшимъ ея дѣтямъ, примѣромъ своимъ болѣе и болѣе укрѣплять въ нихъ сии чувства; переливать въ сердца ихъ высокую нравственность Христову, истреблять фанатизмъ и невѣжество, и тѣмъ заслужить благодарность истинныхъ сыновъ Россіи и вниманіе нашего Царя Отца.

Сердце мое трепетало отъ восторга; въ немъ кипѣла вся моя кровь; благоговѣніе проникло всю мою душу! Я молился въ храмѣ Магомета такъ же пламенно, какъ и посреди Христовой церкви; молился Иисусу, да просвѣтитъ Онъ ихъ свѣтомъ Своимъ и содѣлаетъ насъ братьями, не по одному политическому быту, но и по духу Вѣры! Аминь, аминь, аминь, — твердили Мусульмане, когда я оканчивалъ молитву, а Кази еще продолжалъ читать длинную свою рѣчь.

Съ послѣднимъ словомъ аминь, повторенномъ во всѣхъ углахъ мечети, — Кази сошелъ съ лѣстницы, и присоединился къ прочему духовенству, которое шло съ поздравленіемъ къ Господину Начальнику области. Онъ же, съ своей стороны, сдѣлавъ имъ привѣтствіе на родномъ ихъ языкѣ; потомъ изъявляя высокія свои чувства къ Престолу, и обязан-

ми. Великіе sklepy, кѣды треба было przechodzić i we wszystkich karawanseraхъ kramy były pozamykane, lecz kupcy oczekiwali Jego przybycia, któremu, uczyniwszy niski ukłon, przyłączyli się do processyi. Gdy zaś Xiążę Naczelnik stanął na placu kwadratowym, przytykającym z południowej strony do meczetu, w ówczas spotkany był przez Achundów i samego Szych-Ali-Slamoma c), za któremi szli Chanowie, Bekowie i znakomitsi obywatele. Niezmierne mnóstwo ludu cisnęło się do głównego meczetu; lecz, pomimo obszerności jego, wielu musiało pozostać zewnątrz, albowiem cały pomost świątyni Mahometa napętniony był gorliwymi Mahometanami, od samego poranku oczekiwającymi na tę uroczystość. — Samo tylko przybycie P. Naczelnika, mogło ich podnieść z dywanów, i w ciągu nabożeństwa za jego przykładem już nie siadali więcej.

Kiedy P. Naczelnik prowincyi stanął na rozestawnym umyślnie dla niego bogatym dywanie Perskim, — Erywański *Kazi-Mulla-Mahmet* wszedł na piątą stopień schodów, prowadzących na ambonę, obwieścił ludowi o przyczynie niniejszej uroczystości w pięknej mowie, zakończywszy ją gorącą modlitwą do Najwyższego (Allah) o pomyślność dla Jego CESARSKIEJ MOŚCI CESARZA Wszech-Rossyji, Jego NASTĘPCY TRONU WIELKIEGO XIĄŻĘCIA ALEXANDRA NIKOLAJEWICZA, i całego NAYJAŚNIEJSZEGO DOMU, którego dobrodzieystwem oni z niewolników stali się obywatelami.

Nie rozumiejąc wcale języka farsyjskiego, zwróciłem całą moją uwagę podczas tej mowy na modlących się Tatarów. Na ich twarzach widziałem żywe przekonanie się tą uroczystością: w oczach ich pałał ogień miłości i poświęcenia się, zaczynając od Szych-Ali-Slama, do ostatniego Mułły; od najbogatszego Chana, do najuboższego rolnika. Na nich wyobrażała się pobożność serc ku Twórcy, wdzięczność za to szczęście, że i oni zostają pod zastoną purpury Północnego Władcy, pod tą samą purpurą, którą okryte są wierne serca Rosyan, która okrywa Finnów i Czerkiesów, Polaków i Kamczadalów. — W ich oczach czytałem tę szlachetną dumę, która wynosi narody z niewolników na obywateli. W zwierciadle ich duszy, jasnie malowało się ich szczęście, ich radość, iż są pod berłem Naysięniejszego Władcy w świecie. Wyraźnie widać było ich umieszenie, że ich nowy *Padi-Szach* odradza się w młodzieńcu, synu swoim. — Przytoczę tu potwierdzenie uwag moich. Przed zaczęciem modłów, dwóch Muzułmanów rozmawiało między sobą. — Starszy rzekł młodszemu: „Czy uważasz, że my w tym samym czasie czujemy dwa przeciwne sobie zapachy? Od północy, gdzie, jak głosi podanie ojców naszych, wieczny chłód i otętwiałość panuje, — z tamtąd zefir powiewa wonnością róż, fiołków i jaźminów; przeciwnie, z południa od panowania słońca, gdzie wieczne trwa lato, zimny wiatr przynosi *śmiertelną zarazę*.“ — Tak, odpowiedział młodszemu, jużśmy nie raz widzieli sławę Rossyji. Trzeba przekonać się, że Issa d) Wielki Prorok; i że on jest ich pośrednikiem przed tronem Naysięniejszego.

Któreż serce Ruskie nie uraduje się z takich uczuć? Któż zostanie obojętnym, widząc tę młodą, ale pełną pychy miłość ledwo przysposobionych dzieci Rossyi? Nikt zapewne! Nam, starszym jej dzieciom, pozostaje tylko, naszym przykładem umacniać w nich te uczucia więcej a więcej; przelewać w ich serca wysoką moralność Chrystusa, zniszczyć fanatyzm i niewiadomość, zasłużyć tѣm na wdzięczność prawdziwych synów Rossyi, i na względy naszego CESARZA-OYCA.

Od radości skakało me serce, wrzała we mnie krew cała, pobożność przejęła mą duszę! W świątyni Mahometa modliłem się z równą żarliwością, jak w kościele Chrystusa, błagałem Go, aby ich raczył oświecić swęm światłem, i uczynić ich braćmi naszymi, nie z politycznego tylko związku, lecz i z jedności religii. Amen, amen, amen, — powtarzali Muzułmani, kiedym kończył modlitwę, a Kazi długą jeszcze miał mowę.

Z ostatniem słowem amen, powtórzonem po wszystkich końcach meczetu, — Kazi zszedł ze stopniów i złączył się z duchowieństwem, idącem powinszować JO. Xięciu Naczelnikowi Obwodu. Ten zaś ze swojej strony pozdrowił ich w rodowitym ich języku, po czém wyraził swoje wysokie uczucie do Tronu i obowiązki ich dla CESARZA i całego NAYJAŚNIEJSZEGO DOMU. —

в) Глава Магометанскаго духовенства въ Эривани.

г) Иисусъ Христосъ, котораго Магометане признають за Пророка.

с) Глова Магометанскаго духовиѣнства въ Ерываніе.

д) Jezus Chrystus, котораго Магометаніе uznają за Пророка.

ности ихъ къ Императору и Его Августѣйшему Дому. — Общая радость играда на лицахъ, какъ лучъ солнца на граняхъ чистаго алмаза.

Послѣ молебствія, по обычаю Мусульманъ, не выходя изъ мечети, подали шербетъ и кальяны, которые переходили по степенямъ изъ устъ въ уста. Затѣмъ *Шихъ-Али-Сламъ* просилъ Начальника области посѣтить покой, занимаемые Шаріатомъ д), гдѣ приготовленъ былъ столъ, уставленный огромными подносами, нагруженными разнообразными сластями Персовъ и плодами садовъ Эриванскихъ. Черешни и тудъ впервые еще освѣжили вкусъ нашъ, а душистый шербетъ еще разъ утолилъ палящую насъ жажду. Но тѣ, которые понимали Татарскій языкъ, имѣли лучшее наслажденіе: они слушали нашего добраго Начальника, возродившаго и укрѣпляющаго въ нихъ любовь и преданность къ Престолу Русскому. Въ это время онъ рассказывалъ имъ о великихъ делахъ нашихъ мудрыхъ Монарховъ. Неподвижные глаза и раскрытые рты убѣдили меня, что они всѣ увлечены были симъ рассказомъ. Да иначе и быть не могло: такъ увлекательны рассказы нашего Начальника, что слушая его, все забываешь, кромѣ его самого.

Цѣлый часъ прошелъ въ сей бесѣдѣ, но онъ показался имъ однимъ мгновениемъ. Когда же Его Сіятельство вышелъ изъ Шаріата на площадь, — въ какое мы всѣ пришли удивленіе, увидѣвъ подъ навѣсами лавокъ, кругомъ площади обведенныхъ, въ два ряда сидѣвшихъ за Азіятскими столами Армянъ и Татаръ, которые съ нетерпѣніемъ ожидали своего благодѣтеля, чтобы благодарить за сдѣланное для нихъ угощеніе! Обѣдъ былъ приготовленъ такъ секретно, что о томъ не знали самыя приближенные лица къ особѣ Его Сіятельства, а потому никто не могъ принять въ немъ участія. Такъ благотворять истинно любящее добро! — Его Сіятельство, обошедъ всю линію столовъ, уставленныхъ вкуснымъ пловомъ, любимымъ кушаньемъ Азіятцевъ, долженъ былъ слушать непрерывныя благословенія. Зрѣлище сіе было восхитительно! Мы видѣли пять сотъ человекъ бѣдныхъ Азіятцевъ, глаза коихъ были обращены то къ виновнику сего ихъ торжества, съ восторженною радостію; то къ небу, съ усердною молитвою! — Въ минуты изступленнаго восторга молитва смѣнялась громкимъ *ура!* сдѣлавшимъ подъ конецъ обѣда непрерывнымъ, такъ, что пронзительные звуки зурны и могущественные удары барабана, — были заглушены голосомъ пирующихъ. Восторгъ ихъ долеталъ до насъ и тогда, когда мы были уже у воротъ крѣпости. Въ то время, въ отсутствіи Его Сіятельства, раздавались гостямъ деньги.

Мнѣ казалось, что въ день сей все торжествовало! Самый воздухъ имѣлъ благотворное теченіе; палицій зной солнца прохладился переводною струею періодическаго полуденнаго вѣтра, которая, принося съ собою благовонную пыль цвѣтущаго шшата, разливалась по всему пространству города и возносила къ небу, какъ олимпіамъ кадилицъ. — Небо было ясно и голубо, какъ радостныя очи юной сѣверной красавицы. Оно любовалось небывалымъ еще праздникомъ въ Эривани. Самый оледевалый Арапатъ, этотъ свидѣтель великихъ происшествій въ мірѣ, стоящій нынѣ стражемъ на рубежѣ Россіи и Персіи, — какъ будто исполненный благоговѣнія, сбросилъ съ вершины своей туманную чалму, чтобы зрѣть картину торжества, и свидѣтельствовать Персіи и міру о восторгѣ, которымъ одушевленъ былъ въ сей день нашъ пустынный городъ. (Р. Ин.)

Варшава, 10-го Сентября.

Четвертаго дня данъ былъ для Е. К. В. Принца Адальберта Прусскаго балъ въ лѣтнемъ дворцѣ, что въ Лазенкахъ. Каналь по мостъ и самый мостъ были иллюминированы, а въ половинѣ 12 часовъ сожженъ блистательный фейерверкъ, въ продолженіи котораго пущено слишкомъ 4,000 ракетъ. Третьяго дня Е. К. Высочество присутствовалъ при маневрахъ артиллеріи подъ Парысовомъ, а вечеромъ былъ на балѣ, даннымъ Е. С. Княгиней Заѳончекъ. — Вчера Е. К. В. оставилъ Варшаву и отправился въ Фишбахъ. (Г. С.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ

П р у с с і я.

Берлинъ, 6-го Сентября.

1-го и 2-го ч. сего мѣсяца происходили маневры собраннаго при Кенигсбергѣ перваго корпуса войскъ; тамъ находился Е. В. Король въ присутствіи Принцовъ и Е. С. Князя Фельдмаршала, Намѣстника Царства Польскаго. Е. К. Вел. объявилъ высокое свое удовольствіе, Командующему симъ Корпусомъ, Генералъ-Лейтенанту Нацмеру. (Г. С.)

а) Духовное судилище Магометанъ.

Powszechna radość grafa na twarzach, jak promień słońca w krawędziach czystego dyamentu.

Po skończonych modłach podano, zwyczajem Muzułmanów, niewychodząc z meczetu, szerbet i kaliań, które stopniami z ust do ust przechodziły. Potem Szych-Ali-Slam prosił Naczelnika odwiedzić pokoje zajmowane przez Szariat e), gdzie był przygotowany stół, zastawiony ogromnemi tacami, napełnionemi różnemi słodyczami Persów i owocami ogrodów Erywańskich. Trzecie i tud, jeszcze poraz pierwszy ożywiły nasz smak, a wonny szerbet raz jeszcze ugasił palące nas pragnienie. Lecz ci, którzy poymowali tatarski język, mieli daleko większą przyjemność; oni słyszeli dobrego naszego Naczelnika, który wzbudził i umacnia w ich sercach miłość i poświęcenie się dla Rossyjskiego Tronu. On rozpowiadał im o wielkich czynach mądrych naszych Monarchów. Nieporuszone oczy i otwarte usta upewniały mię, że są zachwyconemi tém opowiadaniem. Inaczej byż nie mogło: opowiadania albowiem naszego Naczelnika tak są pociągającemi, że słuchając go, wszystko się zapomina, oprócz niego samego.

Cała godzina przeszła w tém zgromadzeniu, lecz im wydała się jedną chwilą. Kiedy Xiażę wyszedł z Szariatu na plac, — jakże my się zdziwili, widząc pod pokryciem od kram, będących na około placu, Tatarów i Ormianów, siedzących we dwa rzędy za azyatyckimi stołami, z niecierpliwością oczekujących swego dobrodzieja, ażeby podziękować mu za gościnność. Obiad przygotowany był z taką tajemnicą, że nawet najbliższe Xięcia osoby o tem nie wiedziały, a zatem nikt nie mógł przyjąć w tém uczestnictwa. Tak to czynią wszyscy kochający cnotę. — Xiażę naczelnik, obchodząc wszystkie stoły, zastawione gustownem płowem, ulubioną potrawą Azyatów, zmuszony był słuchać nieprzerwanych błogosławieństw. Widok ten był zachwycający. Widzieliśmy pięćset biednych Azyatów, których oczy zwrócone były, już to ku sprawcy tego święta z uniesieniem radości, już też ku Niebu z gorącymi modłami. — W chwilach uniesienia, modlitwa zamieniała się w głośnie *ura!* które ku końcowi obiadu stało się nieprzerwanem, tak, iż przesywający odgłos zurny i głośniego bębna, — zagłuszony był krzykami biesiadujących. Zachwycenie ich dołatało ku nam i wtenczas jeszcze, kiedyśmy już byli u bramy fortecy. W tym czasie, w niebytności Xięcia, rozdawano gościom pieniądze.

Zdawało mi się, że w ten dzień wszystko tryumfowało! Samo powietrze miało bieg dobroczynny; upalny skwar słońca ochłodzony był przechodzącą falą peryodycznego południowego wiatru, która, przynosząc z sobą wonny pyłek kwitnących kwiatów, rozlewała się po całej przestrzeni miasta i wznosiła się pod niebo, jak wonny dym z kadzielnicy. — Niebo było czyste i błękitne, jak wesołe oczy młodej północnej dziewczycy. Cieszyło się ono, nie byłym dotąd widokiem w Erywanie Sam zlodowaciały Ararat, ten świadek wielkich wypadków w świecie, będący teraz stróżem granic między Rossją i Persją, — jakby przenikniony najwyższem uszanowaniem, zrzucił z wierzchołka swego mglisty swój zawój, aby patrzeć na uroczystość, i uwiadomić Persją i świat o uniesieniu radości, którą ożywione było w ten dzień nasze samotne miasto. (R. I.)

Warszawa, 10-go Września.

Zaonegdaj dany był dla J. K. W. Xięcia Adalberta Pruskiego, bal w pałacu letnim Łazienkowskim. Kanał do mostu i tenże most, jako też pałac, były iluminowane, a o pół do dwónastej rozpoczął się piękny fajerwerk, podczas którego wypuszczono na powietrze 4,000 rac. Onegdaj Xiażę Jegomość znajdował się na obrótach artylleryi pod Parysowem, a wieczorem na balu, danym dla niego przez Xiężnę Zajązkową. — Wczoray J. K. W. opuścił Warszawę, udając się do Fischbach. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y.

Berlin, dnia 6-go Września.

Dnia 1 i 2 b. m. odbyły się obróty pierwszego pod Królewcem zgromadzonego korpusu wojska, na których znajdował się Król, w towarzystwie Xiażąt krwi i Xięcia Feldmarszałka Namiestnika, w Królestwie Polskim. J. K. M. oświadczył wysokie swoje zadowolenie, dowodzącemu tym korpusem Jenerałowi Porucznikowi Natzmer. (G. C.)

e) Sąd duchowny Mahometanów.

— Ostatnie doniesienia z *St. Domingo*, malują stan tamtejszey stolicy, coraz więcej podupadającym. Z 60ty-sięczney ludności, zaledwie pozostało jeszcze 5,000, i to licząc z woyskiem na załodze będącém. Niektóre z pięknych gmachów, których tam było nie mało, zamieniają się w zwaliska, ulice już nawet nie są jak przy-

но много, обращаются въ развалины, даже улицы не такъ содержатся, какъ надлежитъ.

— Правительство усердно заведеніемъ занимается новой Регенціи въ Верхней Индіи, столицею которой будетъ Агра. — Усилія Лорда Бентинка о распространеніи въ высшемъ классѣ туземцевъ духа болѣе общаго, начинаютъ доставлять благополучные плоды. (G. C.)

30-го Августа.

Леди Бруггамъ находится уже въ Брейтонѣ; подѣ конецъ будущаго мѣсяца ожидаютъ тамъ и Лорда Бруггамъ.

— Жизнь умершаго Лорда Глендворта, сына Графа Лиммерика, была застрахована не больше, какъ въ 186,000 фунт. стерл.

— Отъ 15-го до 21-го числа сего мѣсяца включительно, отправлено изъ Лондона 6,423 унцій золотой монетою въ Нью-Йоркъ, 465 унцій золотой монетою въ Порто, 12,700 унцій серебряной монетою въ Гамбургъ и 7,830 унцій серебряной монетою въ Нью-Йоркъ.

2-го Сентября.

Король завтра утромъ пріѣдетъ изъ Виндзора въ Ст. Джемсъ, дать аудіенцію и принять адреса города, по случаю возвращенія Королевы.

— Герцога Веллингтона, на слѣдующей недѣли, полагаютъ, посѣтитъ Графство Ланкашъ и при семъ случаѣ осмотритъ 33-й полкъ, въ которомъ онъ началъ военную службу.

— Г. Пули Томсонъ, Предсѣдатель въ отдѣленіи торговли, отправился въ Шотландію, осведомиться о состояніи мануфактуръ въ Глазгоу, Дундее и пр. и не прежде возвратится, какъ чрезъ шесть недѣль.

— Сади Гассуна де Гиезъ, Триполійскій Посланникъ, въ субботу, въ сопровожденіи Гг. Скарлетта и Дюпюи, имѣлъ совѣщаніе, продолжавшееся нѣскольکو часовъ, съ Секретаремъ колоній Г. Спрингъ Райсомъ, въ департаментѣ поселеній.

— Ожидаютъ прібытія Г. Лорда Вилліама Бентинка изъ Восточной Индіи. Его рѣшенію предложено, отказаться отъ званія Генераль-Губернатора, или остаться при немъ. Состояніе его здоровья вынудило его возвратиться въ Европу. Еще не назначенъ ему преемникъ. Въ прошедшую недѣлю въ Лондонѣ умерло отъ холеры 108 человекъ; число это показываетъ усиливающуюся смертность.

— *Globe* извѣщаетъ: въ сію именно минуту мы узнали, что Донъ Педро единогласно избранъ Правителемъ Португаліи. Того слѣдовало ожидать и можно было бы, что сіе происшествіе есть самымъ естественнымъ слѣдствіемъ новыхъ переменъ.

— Въ Портсмутѣ прібывшій корабль оставилъ Лиссабонъ 20-го Августа; привезенныя имъ извѣстія не имѣютъ особенной занимательности.

— По партикулярнымъ письмамъ изъ Лиссабона отъ 20-го Августа, отмѣнено прежнее постановленіе, касательно редукціи Англійской 5-ти-шиллинговой монеты. — Коимбрскій Епископъ, Фра Франциско де Санъ Луи, назначенъ Предсѣдателемъ Палаты Депутатовъ. (A. P. S. Z.)

Бельгія.

Брюссель, 26-го Августа.

Г. Вандевейеръ 24-го ч. с. м. возвратился на пароходѣ изъ Лондона въ Остенду. (G. C.)

30-го Августа.

Пять офицеровъ Французскихъ, находившіеся при главномъ Штабѣ нашей Арміи, одинъ Шефъ эскадронный, одинъ Шефъ баталіона и трое Капитановъ, выѣзжаютъ изъ Брюсселя, возвращаясь во Францію. Многіе изъ нихъ уже вчера выѣхали. (A. P. S. Z.)

Франція.

Парижъ, 27-го Августа.

Courrier Français полагаетъ, что Французское войско оставить гавань Вугію, коею владѣніе больше стоитъ, чѣмъ можетъ доставить выгоды. Гарнизонъ сего мѣста будетъ присоединенъ къ гарнизонамъ Орана, Боннъ и Алжира.

— Бывшій Консулъ Донъ Мигуэля въ Байоннѣ, Г. да Крузъ, получилъ повелѣніе удалиться изъ сего города въ теченіе 24 часовъ.

— Число воспитанниковъ въ Духовныхъ Семинаріяхъ удивительно какъ уменьшается, въ 1830 году всѣхъ вообще учениковъ посвящающихъ себя духовному званію было 32,000; въ текущемъ году считается ихъ только 23,000, слѣдовательно 9,000 меньше.

— Князь Таллейранъ имѣлъ вчера совѣщаніе съ

належы utrzymane.

— Рząd jest mocno zajęty zaprowadzeniem nowej regencyi w Indyach-Wschodnich, których stolicą będzie Agra. — Usiłowania Lorda Bentinck, ażeby w wyższej klasie krajowców obudzić ducha więcej towarzyskiego, zaczynają pomyślne przynosić owoce. (G. C.)

Дня 30.

Lady-Brougham jest już w Brighton, Lord Brougham około końca przyszłego miesiąca tam jest spodziewany.

— Życie zmarłego Lorda Glendworth, starszego syna Hrabiego Limmerick, zaassekurowane było nie więcej, jak 186,000 funt. szterl.

— Od 15 do 21 tego miesiąca włącznie, wysłano z Londynu 6,423 uncyy w monecie złotej do Nowego-Yorku, 465 uncyy w monecie złotej do Porto, 12,700 uncyy w monecie srebrnej do Hamburga i 7,830 uncyy w monecie srebrnej do Nowego-Yorku.

Дня 2 Września.

Król przybędzie jutro rano z Windsor do St. James dla udzielenia audyencyi i przyjęcie adressów miasta z okoliczności powrotu Królowej.

— Xiążę Wellington w następnym tygodniu ma odwiedzić Hrabstwo Lancas, i przy tej okoliczności obejrzyć półk 33ci, w którym on służył wojskową zaczynał.

— P. Poultie Thomson, Prezydent wydziału handlowego, wyjechał do Szkocyi, dla dowiedzenia się o stanie rękodzieł w Glasgowie, Dundee, i t. d.; powróci dopiero za sześć tygodni.

— Sadi Hassuna de Ghies, Posel Tripolitański, w sobotę, w towarzystwie PP. Scarlett i Dupuis, miał kilka godzinną konferencyą ze Spring Rice, Sekretarzem osad, w Departamencie osad.

— P. Lord William Bentinck, z Indyy Wschodnich jest spodziewany. Do wyboru mu zostaje, bydl lub nie bydl jeneralnym Gubernatorem. Stan jego zdrowia uczynił potrzebę powrotu jego do Europy. Następca jego jeszcze nie jest mianowany. W przeszłym tygodniu w Londynie umarło 108 osób z cholery; liczba ta okazuje powiększenie się śmiertelności.

— *Globe* donosi: „Dowiadujemy się w tej chwili właśnie, że Don Pedro jednogłośnie na Regenta Portugalii wybrany został. Tego należało oczekiwać; może wypadek ten jest najprostszym wypadkiem nowych odmian.“

— Do Portsmouth przybyły okręt opuścił Lizbonę 20 Sierpnia; przywiezione przezeń wiadomości nie mają żadney wagi.

— Z prywatnych listow z Lizbony pod dniem 20 Sierpnia dowiadujemy się o cofnieniu dawniejszego postanowienia względem redukcji Angielskiej 5cio szylingowej monety. — Biskup Koimbryski Fra Francisco de San Luis mianowany jest Prezydentem Izby Deputowanych. (A. P. S. Z.)

Бельгія.

Bruxella, dnia 26 Sierpnia.

Pan Vandeweyer wrócił dnia 24 t. m. na okręcie parowym z Londynu do Ostendy. (G. C.)

Дня 30.

Пięciu oficerów francuzkich, którzy przy głównym sztabie armii naszej byli umieszczeni, jeden Szef szwadronu, jeden Szef batalionu i trzy Kapitanowie wyjeżdżają z Bruxelli i do Francyi powracają. Wielu już wczora wyjechało. (A. P. S. Z.)

Франція.

Парижъ, dnia 27 Sierpnia.

Courrier fr. mniema, że wojsko Francuzkie ustąpi z portu Bugia, którego osadzenie więcej kosztuje, aniżeli korzyści przynosi. Załoga tego miejsca, będzie przyłączona do załog Oranu, Bony i Algieru.

— Były Konsul Don Miguela w Bayonnie, P. da Cruz, odebrał polecenie, aby się oddalił z tego miasta w przeciągu 24 godzin.

— Liczba wychowalców w seminariach duchownych, zmniejsza się w sposób zadziwiający; w roku 1830 było w ogólności 32,000 uczniów, poświęcających się stanowi duchownemu, w teraźniejszym jest ich tylko 23,000, a zatem mniej 9,000.

— Xiążę Talleyrand miał wczoray prawie dwugo-

Королемъ, продолжавшееся почти два часа. Лордъ Гранвилль даетъ блистательный обѣдъ для сего Князя. — Вчера Графъ Поццо-ди-Борго имѣлъ совѣщанія съ Министромъ Иностранныхъ Дѣлъ.

— Получено по телеграфамъ три слѣдующія извѣстия изъ Байонны: 1) Донъ Карлосъ, окруженный двумя баталіонами и 2 ротами вожатыхъ, ночевалъ 20-го ч. въ Лейза, а 21-го ч. долженъ былъ находиться въ Ст. Естеванъ. Цумалакарреви 20-го ч. былъ въ Улзаской долині, откуда направлялъ путь къ Естеллѣ. Родиль и Жорегви находились 21-го ч. съ 10,000 войска въ Толозѣ. 2) Донъ Карлосъ выступилъ 22-го ч. изъ Донна Маріа въ Елисондо. 3) Цумалакарреви, преслѣдуемый Бригадиромъ Лорензо, проходилъ 21-го ч. чрезъ Тибасъ по пути въ Аоизъ. Того же числа Родиль направлялъ путь въ Ст. Естеванъ, гдѣ находился Донъ Карлосъ.

28-го Августа.

При Ларрионъ 19-го ч. происходило сраженіе между войскомъ Королевы и Карлистами, но неизвѣстно, чѣмъ кончилось. Бригадиръ Гарануз погибъ, а Графъ Вилла Манюель, Испанскій Грандъ, попалъ въ плѣнъ. Gazette de France приписываетъ побѣду Цумалакарреви, но извѣстія ея опровергаютъ другіе Журналы.

— Министерскіе Журналы извѣщаютъ отъ Испанскихъ предѣловъ, что Голландскіе корабли, везшіе оружіе и аммуницію для инсургентовъ, не успѣли, по причинѣ стрелаго блокированія, пристать къ берегамъ, что заставило инсургентовъ оставить Наварру и возвратиться на прежнія позиціи. Цумалакарреви, соединившись съ Донъ Карлосомъ и замѣтивъ неблагоприятное свое положеніе, рѣшился вступить въ сраженіе съ Родилемъ, чтобы предупредить прибытіе подкрѣпленій изъ Бургоса, но неизвѣстно по какой причинѣ отказался отъ сего намѣренія. Этому вѣроятно содѣйствовали искусные маневры Генераловъ войска Королевы; въ слѣдствіе коихъ начальникъ инсургентовъ опитъ отъ главныхъ своихъ силъ 20-го ч. былъ отдѣленъ, и преслѣдуемый Генераломъ Лорензо находившимся значительнымъ войскомъ при Пампелонѣ, онъ принужденъ былъ, вмѣсто того чтобы дѣйствовать наступательно, отступить въ Аоизъ. Съ того времени, предводитель инсургентовъ, избѣгая новой встрѣчи, поспѣшно обратился въ Лумбьеръ на предѣлахъ Арагоніи, гдѣ теперь находится, имѣя семь баталіоновъ своего войска, въ коемъ господствуетъ сильное неудовольствіе. Родиль прибылъ 22-го ч. въ Толозу, быстро слѣдуя за Донъ Карлосомъ, который проводилъ ночь въ Ст. Естеванѣ, откуда принужденъ былъ выйти тотчасъ поутру, опасаясь приближенія Ириарте. Въ слѣдствіе сихъ маневровъ, Родиль вторгнулся въ Басканскую долину, а передовыя его отряды заняли Елисондо.

— Извѣщаютъ изъ Ст. Жанъ де Люса отъ 24-го ч. Третьяго дня Родиль оставилъ Толозу, слѣдуя со своимъ войскомъ въ Леуту; его движенія подкрѣпляютъ бригады Жорегви и Ириарте. Цумалакарреви съ частію своихъ былъ въ Маріи и Ст. Естеванѣ; не имѣя постоянной цѣли, онъ дѣлаетъ движенія по различнымъ направленіямъ. (G. C.)

30-го Августа.

Король вчера не пріѣзжалъ въ городъ; но занимался дѣлами въ Сенъ-Клу съ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ.

— Князь Таллейранъ имѣетъ частныя совѣщанія съ Министромъ Иностранныхъ Дѣлъ, который иногда по цѣлымъ часамъ остается въ его квартирѣ.

— Г. Тьерсъ вчера тотчасъ по своемъ возвращеніи былъ у Князя Таллейрана, откуда отправился къ Королю.

— Маршалъ Жерардъ опять, полагаютъ, возвратился къ плану, составленному его предѣстникомъ и послѣ оставленному, относительно заведенія резервы.

— Назначенный Бразилійскимъ Посланникомъ въ Парижѣ, Командоръ Монтино, Испанскій Посланникъ въ Вѣнѣ, Графъ Кампузано, прибыли въ Марсель на пароходѣ Францискъ I; первый отправляется въ Парижъ, второй же въ Мадридъ.

— По Французской Газетѣ, Карлистская Юнта въ Елисондо, издала слѣдующее объявленіе: Король Карлъ V имѣетъ намѣреніе созвать Государственные Чины Кортесовъ по древнимъ Государственнымъ Законамъ и принять всѣ перемены, кои могли бы утвердить престолъ, права и привилегіи націи.

— Сомнительное состояніе здоровья Маршала Жерара подало поводъ къ новымъ слухамъ о вступленіи въ Министерство Герцога Деказа. — Графъ Монталиветъ, часто въ переменахъ Министерскихъ

дѣлъ, нарѣдъ зъ Królem. Lord Granville daje wielki obiad dla tego Xięcia. — Wczoray naradzał się Hr. Pozzo-di-Borgo z Ministrem spraw zagranicznych.

— Odebrano przez telegraf trzy następujące doniesienia z Bayonny: 1) Don Carlos otoczony dwoma batalionami i 2 kompaniami gidów, nocował dnia 20 w Leyza, a dnia 21 powinien być bydz w St. Estevan. Zumala-Carreguy był dnia 20go w dolinie Ulzama, zkąd postępował ku Estella. Rodil i Jaureguy, znaydowali się dnia 21 z 10,000 woyskiem w Toloza. 2) Don Carlos wyruszył dnia 22 z Donna Maria do Elisondo. 3) Zumala-Carreguy, ścigany przez Brygadyera Lorenzo, przechodził dnia 21 przez Thiebas, udając się drogą do Aoi. Tegoż samego dnia szedł Rodil na St. Estevan, gdzie się znaydował Don Carlos.

Dnia 28.

Pod Larrion przysło dnia 19 do bitwy między woyskiem Królowey a Karolistami; wypadek teyże niewiadomy. Brygadyer Haranz zginął, a Hrabia Villa Manoel, grand Hiszpański, dostał się w niewolę. Gazette de Fr. przypisuje zwycięstwo i znaczne korzyści na stronę Zumali-Carreguy, ale jey doniesieniu inne dzienniki zaprzeczają.

— Dzienniki ministeryalne donoszą od granicy hiszpańskiej, że okręty hollenderskie, mające broń i ammuницію dla powstańców, nie mogły dla ścisłej blokady dostać się do brzegów, co skłoniło powstańców do opuszczenia Nawarry i powrócenia do dawnych stanowisk. Zumala-Carreguy, połączwszy się z Don Carlōsem i widząc przykre położenie swoje, postanowił stoczyć walną bitwę z Rodilem, aby uprzedzić nadzieję posiłków z Burgos; ale niewiadomo dla jakiej przyczyny odstąpił tego zamiaru. Przyczyniły się podobno do tego zrzeczne obróty Jeneratów woyska Królowey, przez które Naczelnik powstańców znowu od głównych sił swoich na dniu 20 odcięty został, co go zmusiło, iż, zamiast działać zaczepnie, cofnął się do Aoi, ścigany przez Jener. Lorenzo, stojącego ze znaczem woyskiem pod Pampeloną. Odtąd dowódzca powstańców, unikając nowego spotkania, pośpieszył do Lumbier nad granicą Arragonii, gdzie się teraz znajduje, w siedm batalionów bardzo zniechęconego woyska swojego. Rodil przybył dnia 22 do Tolozy, postępując szybko za Don Carlōsem, który nocował w San-Estevan, ale zamtąd przed nadchodzącym Iriarte zaraz rano ustąpić musiał. W skutek tych obrótów, wkroczył Rodil na dolinę Bastan, a przednia straż jego zajęła Elisondo.

— Donoszą pod dniem 24 z St. Jean de Luz: „Zawczoray opuścił Rodil Tolozę, udając się z woyskiem do Leuta; jego poruszenia wspierają Brygadyerowie Jaureguy i Iriarte. Zumala-Carreguy był z częścią swoich w Maria i San Estevan; nie mając stałego celu, odbywa on poruszenia w rozmaitym kierunku.“ (G. C.)

Dnia 30.

Król wczora nie przyjeżdżał do miasta, ale w Sainte-Cloud z Ministrem spraw wewnętrznych pracował.

— Xiążę Talleyrand często miewa narady z Ministrem stosunków zewnętrznych, który niekiedy po godzinie w jego mieszkaniu przebywa.

— Pan Thiers, wnet wczora po swym powrocie, był u Xięcia Talleyrand, a od niego udał się do Króla.

— Marszałek Gérard znowu miał powrócić do planu przez poprzednika swojego ułożonego, a później odłożonego, względem utworzenia rezerwy.

— Mianowany na Posła Brezyljskiego w Paryżu Komandor Montino i Posel Hiszpański w Wiedniu, Hrabia Campuzano, na statku parowym Franciszek 1szy do Maraylii przybyli; pierwszy udaje się do Paryża, drugi do Madrytu.

— Podług gazety Francuzkiej, Junta Karolistowska w Elisondo takie wydała oświadczenie: „Zamiarem jest Karola V, stany Korteż podług dawnych praw krajowych zwołać i przyjąć wszystkie odmiany, przez które tron, ustawa i przywileje narodu utwierdzone być mogły.“

— Wahające się zdrowie Marszałka Gérard dało powód do nowych wieści o weyściu Xiążęcia de Cazes do ministeryum. — Hrabia Montalivet, który w odmianach ministeryalnych często pośrednią osobę zwykł

играющий роль посредника, по известіямъ нѣкоторыхъ изъ здѣшнихъ газетъ, имѣлъ частые переговоры съ Герцогомъ *Деказомъ*. Между тѣмъ сегодня Маршалу Жерарунтскольско лучше. Въ слѣдующій Понедѣльникъ соберется Великій Совѣтъ Министровъ и надѣются, что и Маршалъ будетъ въ ономъ находиться.

— Въ *Марселѣ* недавно началъ издаваться новый Республиканскій Журналъ. (A.P.S.Z.)

— Г. Дюпенъ рѣшился наконецъ посѣтить Князя Талейрана, которымъ былъ очень благосклонно принятъ и совѣщался съ нимъ болѣе двухъ часовъ. Г. Дюпенъ имѣлъ къ Князю неудовольствіе за то, что во время бытности его въ Лондонѣ, не познакомилъ его Князь съ англійскими аристократами. (G.C.)

31-го Августа.

Князь *Талейранъ*, равно Министры Внутреннихъ Дѣлъ и Финансовъ, третьяго дня обѣдали у Короля въ *Сенъ-Клу*. Вечеромъ Великій Хранитель Печати и Министръ Иностранныхъ дѣлъ, занимались съ Е. К. Величествомъ. Вчера около 3-хъ часовъ по полудни, Герцоги *Омальскій* и *Монпансиѣ*, выѣжали въ лагерь при *Компйенѣ*. — Около того же времени ИИ. КК. Вел. съ Принцессою *Аделаидою*, посѣщали фарфоровый заводъ въ *Северѣ*.

— Путешествіе Короля въ южныя области, полагаютъ, тѣмъ ограничится, что Е. К. Величество, какъ частный человѣкъ, осмотритъ свои имѣнія и предпринять въ оныхъ нѣкоторыя улучшенія; кажется, что Монархъ особенно имѣетъ въ виду посѣтить замокъ *Амбоазскій*, — имѣвіе, болѣе другихъ приносящее дохода.

— *Constitutionnel* объявляетъ, что имѣетъ письмо изъ *Лондона*, въ коемъ причиною путешествія Князя Талейрана въ Парижъ полагаютъ несогласіе между Французскимъ и Англійскимъ Правительствами, касательно Испанской интервенціи.

1-го Сентября.

Вчера Король въ полдень, въ сопровожденіи Графа *Монталиве*, прибылъ изъ *Сенъ-Клу* въ *Версаль* на короткое время; сегодня около полудни, Е. К. Величество пріѣдетъ въ городъ. Сегодня о состояніи здоровья Маршала *Жерара* не столь хорошо говорить какъ вчера. Въ сію минуту (въ 1½ ч. въ полдень), въ *Тюльери* собрался Совѣтъ Министровъ для совѣщанія, кого избрать временно преемникомъ Маршала. Для управленія Военнымъ Министерствомъ, назначаютъ Генерала *Себастьяни*.

— Графъ *Поццо-ди-Борго* вчера по полудни имѣлъ совѣщаніе съ Министрами Иностранныхъ и Внутреннихъ Дѣлъ.

— Графъ *Рини* выѣхалъ на охоту къ Г. *Ротшильду* въ деревню, а Г. *Тьерсъ*, въ лагерь при *Компйенѣ*.

— Журналъ *Преній* извѣщаетъ, что неудовольствія противъ финансоваго плана Г. *Торрена*, изъясненныя Французскими газетами, произвели нѣкоторое впечатлѣніе въ Мадридѣ.

— Англійскій Коммиссаръ въ главной квартирѣ *Родия*, Полковникъ *Краддокъ*, прибылъ въ *Байонну*. (A.P.S.Z.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 12-го Августа.

Письма, заслуживающія довѣріе, изъ Сиріи, согласно съ письмами, полученными изъ *Александріи* отъ 17-го Іюля, извѣщаютъ, что *Мегмедъ Али* съ Египетскимъ флотомъ прибылъ въ *Аффу* и вскорѣ вступивъ въ переговоры съ сыномъ Князя *Друзовъ*, *Емиръ-Беширомъ*, получилъ самыя выгодныя для себя результаты. — *Мегмедъ* успѣлъ отторгнуть этотъ смѣлый народъ отъ инсургентовъ *Самаріи*. *Ибрагимъ* Паша отправился къ своему отцу въ *Аффу* и вскорѣ оба имѣютъ намѣреніе выступить противъ *Наплуса*, главнаго мѣста возмущенія, какъ скоро изъ всѣхъ частей *Самаріи* будутъ присланы акты съ изъясненіемъ покорности. Даже жители *Наплуса*, полагаютъ, уже сдались, но никто не желаетъ отдать оружія.

— Греческій Посланникъ, Г. *Зографосъ*, вчера на торжественной аудіенціи у Великаго Визиря, предъявилъ наконецъ свои кредитивныя грамоты и былъ съ визитомъ у Министровъ Порты.

— Дѣла на *Самосѣ* устроены окончательно и *Логотетъ Ликургъ* со своими приверженцами оставилъ островъ.

— Изъ *Ерзерума* получено увѣдомленіе, что содѣйствіемъ нѣсколькихъ сосѣднихъ Пашей, возвращены драгоцѣнныя вещи, похищенные во время ограбленія большаго каравана, предназначеннаго въ Персію.

— Чума безпрестанно свирѣпствуетъ; по сей причинѣ торговыя дѣла остановились. (A.P.S.Z.)

удаваѣ, подлугъ jednych gazet tutejszych, częste miewał rozmowy z Xięciem *Decases*. Tém czasem Marszałek *Gérard* ma się dziś lepiej. W następny poniedziałek ma bydź wielka rada Ministrów, i spodziewają się, że Marszałek na niej znajdować się będzie.

— W *Marsylii* niedawno zaczęło wychodzić nowe pismo republikańskie.

— Pan *Dupin* zdecydował się nareszcie odwiedzić także Xięcia *Talleyranda*, od którego był bardzo uprzejmie przyjęty i naradzał się z nim przez dwie godziny. Pan *Dupin* był urażony na Xięcia, że podczas jego pobytu w Londynie, nie zapoznał go z arystokratami angielskimi. (G.C.)

Dnia 31.

Xięże *Talleyrand*, tudzież Ministrowie spraw wewnętrznych i skarbu, obiadowali zawczora u Króla w *Saint-Cloud*. Wieczorem pracowali Wielki Strażnik Pieczęci i Minister stosunków zewnętrznych z Jego Królewską Mością. Wczora około godziny 3ciej z południa Xiążęta *Aumale* i *Montpensier* do obozu pod *Compiègne* wyjechali. Około tegoż czasu, Królewstwo Ichmość z Xiężniczką *Adelaidą* odwiedzili fabrykę porcelanową w *Sevres*.

— Podróż Króla do południowych prowincyj ma się tѣm ograniczyć, że Monarcha, jak prywatny człowiek, dobra swe odwiedzi, i niektóre ulepszenia w nich zaleci; zdaje się, że Monarcha nie mało na tѣm zakłada, ażeby odwiedzić zamek *Amboise*, jako nayintratniejszy swe dobra.

— *Constitutionnel* oświadcza się, że ma list z Londynu, w którym celem podróży Xięcia *Talleyranda* do Paryża, jest niezgadanie się między Rządem Francuzkim i Angielskim, względem interwencji Hiszpańskiej.

Dnia 1go Września.

Król wczora o południu mając z sobą Hrabiego *Montalivet*, na krótko z *Sainte Cloud* do *Versalu* przybył; dziś około południa Jego Królewska Mość do miasta przybędzie. Dziś o zdrowiu Marszałka *Gérard* gorzej mówią, jak wczoraj. W tej chwili (pół do wtórey z południa) w *Tuilleries* zgromadziła się rada Ministrów, dla namyslenia się, kogoby tѣmczasowicie następcą Marszałka uczynić. Do sprawowania ministeryum wojny wskazują Jenerała *Sebastiani*.

— Hrabia *Pozzo-di-Borgo* wczora przed południem miał konferencyą z Ministrami stosunków zagranicznych i spraw wewnętrznych.

— Hrabia *Rigny* wyjechał na polowanie do P. *Rotshilda* na wieś, a Pan *Thiers* do obozu pod *Compiègne*.

— Dziennik rozpraw donosi, że nieukontentowania przeciwko planowi finansowemu P. *Torreno*, przez gazety francuzkie okazane, sprawiły niejakié wrażenie w Madrycie.

— Angielski Kommissarz w głównej kwaterze *Rodila*, Półkownik *Craddock*, do *Bayonny* przybył. (A.P.S.Z.)

ТУРЦИЯ.

Konstantynopol, dnia 12 Sierpnia.

Listy, godne wiary, z Syrii, zgodnie z listami, otrzymanymi z *Alexandryi* pod dniem 17 Lipca donoszą, że *Mehmed-Ali* z flotą Egipską do *Jaffy* przybył, i rychło po swém przybyciu miał rozmowę z synem Xiążęcia *Druzow*, *Emir-Beszirem*, z której naypożądanejsze dla siebie wypadki otrzymał. — Udało się *Mehmedowi* śmiały ten lud od powstańców *Samaryi* oderwać. *Ibrahim Basza* udał się do oycy swojego do *Jaffy*, i wkrótce obadwa mają wyruszyć przeciwko *Naplusowi*, głównemu mieyscu powstania, jak tylko ze wszystkich części *Samaryi* nadejdą akta poddania się. Sami mieszkańcy *Naplusy* mieli się już poddać; ale broni żaden nie oddaje.

— Poseł grecki, Pan *Zographos*, wczora nakoniec, na uroczystey u Wielkiego Wezyra audyencyi, złożył swe listy wierzytelne i pierwszą wizytę oddał Ministrom Porcy.

— Rzeczy na wyspie *Samos* zupełnie są ukończone i *Logothet Lickurg* ze stronnikami swojemi wyspę opuścił.

— Z *Erzerum* nadeszło oznajmienie, iż połączonemi środkami kilku sąsiedzkich Baszów udało się odzyskać wielkiej wartości rzeczy, które były zabrane przez rabunek wielkiej karawany do Persyi przeznaczoney.

— Powietrze ciągle się sroży; z tѣy przyczyny interressa handlowe w ciągłym są zatrzymaniu. (A.P.S.Z.)